

Noodlokalen IVKO en Amstellyceum op het terrein van het Amstellyceum

Advies sociale veiligheid

Amsterdam, september 2003

Julia Mölck
Carolien van den Handel
Hein Stienstra

Met medewerking van:
Guido Walraven

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Advies op hoofdlijnen	4
3	Probleemstelling	5
4	Werkwijze	6
5	Probleemanalyse	7
6	Aanbevelingen	10
6.1	Route en entree IVKO-leerlingen	10
6.2	Fietsen stallen IVKO-leerlingen	11
6.3	Gangen achter de noodlokalen	12
6.4	Sociaal-culturele aandachtspunten	12
6.5	Conciërges	13
6.6	Overige veiligheidsproblemen	13
6.7	Overzicht adviezen	14
	Bijlagen	15
Bijlage 1	Toetsingscriteria	16
Bijlage 2	Lijst geïnterviewden	17
Bijlage 3	Schets huidige situatie	18

1 Inleiding

Op initiatief van Wim Ruijsendaal, projectleider VIOS-project Amsterdam, en in opdracht van Desiree Carpay, adjunct-rector en voormalig veiligheidscoördinator van het IVKO, en Dick van Asperen, rector Amstellyceum, adviseert DSP-groep (voorheen Van Dijk, Van Soomeren en partners) over de veiligheid van noodlokalen op het terrein van het Amstellyceum. DSP-groep brengt problemen en mogelijke oplossingen daaromheen in kaart.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 (advies op hoofdlijnen) vindt u een samenvatting van onze aanbevelingen. In hoofdstuk 3 schetsen we de veiligheidsproblemen en omschrijven vervolgens in hoofdstuk 4 onze werkwijze. Hoofdstuk 5 bevat de probleemanalyse en in hoofdstuk 6 komen we tot aanbevelingen.

2 Advies op hoofdlijnen

Voor het verbeteren van de veiligheid op de route van de IVKO-leerlingen doen we vier alternatieve aanbevelingen:

- handhaving huidige route met verplaatsing entree;
- handhaving huidige route met camerabewaking;
- route via Amstellyceum;
- route via schooltuin.

Voor beide varianten van de gehandhaafde route geldt dat de groenvoorziening aan de zijkant van het gebouw van het Amstellyceum, bij het bedrijvenstraatje, moeten worden onderhouden. Ook moet de entree toegankelijk gemaakt zijn voor hulpdiensten: minimaal 3 meter breed.

De aanbevelingen rondom fietsenrekken zijn gerelateerd aan de varianten voor de routing.

Op sociaal-cultureel gebied adviseren we op de reeds ingeslagen weg verder te gaan. De leerlingen zijn medeverantwoordelijk gemaakt voor het veiligheidsprobleem. Centraal staat de vraag: hoe kunnen we het veiligheidsprobleem oplossen? Wat kunnen we doen als groep en wat als individu?

Tot de herfstvakantie kan een uitprobeerperiode plaatsvinden. Daarna kunnen samen de successen worden bekeken (evalueren) en een vervolgplan voor het hele schooljaar worden gemaakt.

Sociale competentie is een van de kernleerdoelen van het onderwijs. Nu is er een aanleiding voor een leermoment.

De conciërges van beide scholen kunnen afspraken maken over hun bevoegdheid over de leerlingen. Hoe meer de leerlingen van beide scholen vermengd raken, hoe logischer het is dat de bevoegdheid van de conciërges zich uitstrekt over alle leerlingen. Verder is structureel overleg van de conciërges aan te bevelen.

Om gedrang in de kantine te voorkomen adviseren we het verschil in pauzetijden te handhaven.

We bevelen het bijhouden van een degelijke incidentenregistratie aan. Als het systeem is gevuld met informatie, moet die informatie gebruikt worden om de veiligheid op school daadwerkelijk te vergroten.

En tot slot: ook al zijn de noodlokalen maar een tijdelijk oplossing voor een bepaalde periode, de veiligheid van de leerlingen en het personeel mag daarvoor niet in het geding komen. We adviseren ten sterkste ook in deze tijdelijke situatie te investeren en zich niet uitsluitend te concentreren op de nieuwbouw.

3 Probleemstelling

Bij de start van de opdracht, voor de grote vakantie, stonden er zes noodlokalen van het IVKO op het terrein van het Amstellyceum, het voormalige sportveldje. Tijdens de zomervakantie kwamen er nog meer noodlokalen bij en tevens noodlokalen van het Amstellyceum. Op de plek van de noodlokalen van het Amstellyceum stonden eerder fietsenrekken, die inmiddels elders zijn geplaatst.

De leerlingenstroom van het IVKO wordt langs het schoolgebouw van het Amstellyceum via een klein zijstraatje door een poort van een hek naar het achterterrein van het Amstellyceum geleid. De leerlingen van het Amstellyceum komen via hun hoofdingang aan de Mauritskade naar binnen.

Het IVKO wil in de noodlokalen onder andere computerlessen verzorgen en ook CKV laten plaatsvinden. Voor beide vakken is dure apparatuur noodzakelijk: computer en audiovisuele apparatuur. Aangezien inbraak bij de top 3 van veiligheidsrisico's van scholen hoort is het raadzaam de lokalen met gewilde doelwitten zorgvuldig te beveiligen.

De leerlingen van beide scholen verschillen qua cultuur van elkaar. Dit uit zich onder meer door kleding. Er zijn al kleine 'botsingen' geweest tussen die twee leerlingengroepen. Ook het personeel van het IVKO heeft enkele incidenten gemeld. Er is al ingespeeld op de nieuwe situatie: beide leerlingengroepen zijn benaderd en het onderwerp veiligheid is op een gezamenlijke bijeenkomst geagendeerd. Helaas is er een wisseling van de bezetting van de leerlingengroepen aan het eind van het lopende schooljaar. Of met de toekomstige bezetting hierover kan worden gesproken weet men nu nog niet.

Zowel voor het IVKO als voor het Amstellyceum verandert de situatie doordat noodlokalen op het terrein van het Amstellyceum zijn geplaatst. Beide scholen hebben de ambitie de leerlingen en het personeel ook in deze nieuwe situatie in een schone, hele en veilige omgeving te laten leren en werken. Ruimtelijke aandachtspunten zijn het gezamenlijke gebruik van de kantine, de routing en entree voor leerlingen van het IVKO, gangen achter de noodlokalen en het stallen van de fietsen. Sociaal-cultureel aandachtspunt is de omgang tussen de leerlingen met verschillende culturele achtergrond en hun neiging zich in twee groepen te blijven scheiden. Naast deze twee aandachtsvelden is de verzekering van de noodlokalen nog niet afdoende geregeld waardoor de school bij schade dubbel de dupe kan worden: door de schade zelf en door mogelijke weigering van de verzekering om een schadevergoeding uit te keren.

4 Werkwijze

Om de huidige en toekomstige veiligheidsproblemen goed in kaart te kunnen brengen heeft DSP-groep een schouw uitgevoerd: van het schoolterrein met noodlokalen, van de route langs het Amstellyceum daar naartoe en van de route door het Amstellyceum via de kantine naar het terrein. Uiteindelijk is de schouw in drie delen gesplitst en uitgevoerd op 2 juni jl., 11 juni jl. en na de zomervakantie op 2 september jl.

Tijdens het schouwen zijn foto's genomen voor intern gebruik. Verder heeft DSP-groep gesprekken gevoerd met sleutelpersonen (een lijst van gesprek-partners is opgenomen in de bijlage).

De scholen hebben DSP-groep een schets van de situatie van voor de grote vakantie ter beschikking gesteld.

Op basis van de gesprekken, de schouw en de plattegronden brengt DSP-groep de ruimtelijke en de sociaal-culturele veiligheidsproblemen in kaart. Vervolgens is er een advies uitgebracht over de mogelijke maatregelen ter verbetering.

De preventieve maatregelen zijn van bouwkundige, sociale, organisatorische aard of het zijn beheers- of brandpreventieve maatregelen.

De uitvoering van deze opdracht verliep traag omdat belangrijke sleutelpersonen moeilijk bereikbaar waren gedurende de vakantieperiode. We hebben bijvoorbeeld nog steeds niet kunnen spreken met Hans Dankkaart, die verzekeringen in zijn portefeuille heeft¹. Een notitie over het verzekeringsvraagstuk wordt dan ook later ingediend.

Leerlingen van de leerlingenraad en de beheerder van de incidentenregistratie waren tevens moeilijk te bereiken, uiteindelijk is dit gelukt.

Omdat de afronding van de opdracht over de grote vakantie moest worden 'heengetild' was de situatie intussen veranderd. Daarom hebben we nog een derde schouw uitgevoerd. De scholen zelf hebben inmiddels een aantal preventieve maatregelen genomen.

Dit advies biedt aanvullende maatregelen, toegesneden op de situatie zoals hij na de grote vakantie was.

Noot 1 In eerste instantie hebben we contact gehad met Wil van Jaaren. Van haar weten we dat Hans Dankert de juiste aanspreekpersoon is. Hij is echter pas weer in oktober bereikbaar.

5 Probleemanalyse

De probleemanalyse is uitgevoerd op basis van schouw en interviews over de situatie van vóór en na de grote vakantie.

De noodlokalen van het IVKO staan op het voormalig sportveldje achter het gebouw van het Amstellyceum. De ruimte is heel krap. De ruimte om tijdens de pauzes te vertoeven is nu gereduceerd tot het binnenpleintje van het Amstellyceum en de resterende ruimte bij de noodlokalen. Om binnen te vertoeven kunnen de leerlingen van IVKO en Amstellyceum terecht in de kantine. De leerlingen van het IVKO staat bovendien een overblijflokaal ter beschikking.

Omdat de ruimte buiten te krap is wijken de leerlingen uit naar het bedrijvenstraatje, het parkeerterrein van de twee kinderdagverblijven, de Mauritskade, het Oosterpark en de bankjes aan de Singel.

Er zijn nog geen klachten van derden binnengekomen maar er vinden wel incidenten plaats op deze uitwijkplekken, zoals: uitschelden, handtastelijkheden, vechtpartijen en bedreigingen.

De specifieke veiligheidsproblemen zijn naar de volgende onderwerpen gesorteerd:

- Route en entree IVKO-leerlingen.
- Stallen fietsen.
- Gangen achter de noodlokalen.
- Gezag conciërges.
- Sociaal-culturele aandachtspunten.
- Verzekering.²
- Overige.

Route en entree IVKO-leerlingen

De leerlingenstroom van het IVKO wordt langs het schoolgebouw van het Amstellyceum via een klein zijstraatje (bedrijvenstraatje) door een poort in een hek naar het achterterrein van het Amstellyceum geleid. De leerlingen van het Amstellyceum komen via hun hoofdingang aan de Mauritskade naar binnen (zie schets in de losse bijlagen).

Er is geen sociale controle op de route naar de entree bij de noodlokalen. Na de zomervakantie heeft het Amstellyceum extra toezicht georganiseerd: tijdens de pauzes in de kantine en op het 'puntje' bij de oude entree van het Amstellyceum.

De huidige entree naar het sportveldje is te krap voor hulpdiensten.

Stallen fietsen

Er staan fietsenrekken op het sportveldje voor de leerlingen van het IVKO. Een deel van deze fietsenrekken staat niet in het zicht van de conciërge. Juist uit dit deel van de rekken is al binnen een maand na inrichting een fiets gestolen.

² De verzekeringskwestie wordt behandeld zodra de portefeuillehouder Hans Dankkaart weer bereikbaar is. Om deze rapportage af te ronden is afgesproken de aanbevelingen rondom verzekeringen als notitie op en later tijdstip in te dienen.

Gangen achter de noodlokalen

De voor de brandveiligheid noodzakelijke gangen tussen schoolgebouw en noodlokalen, zowel als tussen hek en noodlokalen mag niet worden betreden door scholieren. De handhaving van dit verbod werkt goed. Ook de toegang tot het achterste noodlokaal via achterdeur en gang is weliswaar omslachtig maar leidt tot nu toe niet tot veiligheidsproblemen.

Sociaal-culturele aandachtspunten

De twee leerlingengroepen (van de beide scholen) hebben een andere achtergrond: ze hebben een ander geloof (dat zich onder meer uit in hun kleding) en ze komen uit een andere laag van de bevolking.

Er zijn dus leerlingen, docenten en onderwijsondersteunend personeel van twee scholen op het Amstellyceum. Voor de grote vakantie (in het jaar 2003) vermengden deze twee stromen zich nauwelijks. Na de vakantie worden door de leerlingenraden workshops georganiseerd om elkaar beter te leren kennen.

De kantine was altijd van de leerlingen van het Amstellyceum. Nu mogen er beide leerlingengroepen gebruik van maken. Dit heeft nogal eens tot botsingen tussen de leerlingen geleid en tot vermijdingsgedrag van de IVKO-leerlingen. Inmiddels wordt de kantine en het schoolpleintje bij de noodlokalen wat meer gezamenlijk gebruikt. Door de bijgekomen noodlokalen van het Amstellyceum is deze menging ook fysiek logisch.

Gezag conciërges

De conciërges zijn alleen maar bevoegd tegenover leerlingen van hun eigen school en hun eigen gebouwen. Daardoor ontbreekt het hun aan gezag tegenover leerlingen van de andere school.

Inmiddels is de communicatie tussen de conciërges verbeterd: ze spreken elkaar regelmatig. Er is echter geen structureel overleg. Onder meer de veiligheidsproblemen zouden bij zulk overleg ter sprake moeten komen. Men kan dan gezamenlijk een oplossing bedenken en uitvoeren.

De leerlingen van de andere school zijn bij de conciërges niet met naam en toenaam bekend. Dit versterkt het gezagsprobleem.

Verzekering

Het IVKO wil in de noodlokalen onder andere computerlessen verzorgen en ook CKV doen plaatsvinden. Voor beide vakken is dure apparatuur noodzakelijk: computer en audiovisuele apparatuur. Aangezien inbraak bij de top 3 van veiligheidsrisico's van scholen hoort is het raadzaam lokalen met zulke gewilde doelwitten zorgvuldig te beveiligen.

Overige

Brandveiligheid en brandpreventie: de afstand tussen de noodlokalen en het gebouw van het Amstellyceum aan de ene kant en het hekwerk aan de andere kant is zodanig dat er een kleine bluseenheid langs kan. Dat geldt echter niet voor de poort naar het pleintje: 1,5 meter is niet voldoende voor de eisen van hulpdiensten die alleen via deze poort op het pleintje en bij de noodlokalen kunnen komen.

Incidentenregistratie: de incidentenregistraties van het afgelopen jaar van beide scholen zijn niet overeenkomstig qua aantalen en qua ernst van de incidenten. De registratie werd op formulieren bijgehouden, maar dezelfde incidenten worden anders geïnterpreteerd en geregistreerd.

Tijdelijk karakter: er moet rekening worden gehouden met het tijdelijke karakter van de noodlocaties. Het IVKO geeft terecht aan te willen investeren in de nieuwbouw en niet in deze tijdelijke oplossing. De voorkeur gaat dus uit naar aanbevelingen die weinig kosten.

6 Aanbevelingen

De twee scholen hebben reeds een aantal maatregelen bedacht en in praktijk gebracht teneinde de veiligheid te verbeteren. Dat betekent dat er (inmiddels) op beide scholen een cultuur heerst waarin veiligheid van belang is. Dit is meer dan een stevige basis op weg naar een veilige school. Meer, omdat er steeds naar nieuwe maatregelen en naar verbetering zal worden gestreefd. Toch vallen er hiaten in het veiligheidsbeleid en zijn er maatregelen te bedenken die de veiligheid voor beide scholen nog meer zullen verbeteren.

Dit is ons advies inzake veiligheidsproblemen van IVKO en Amstellyceum. Met maatregelen die al getroffen zijn (deels tijdens de periode dat dit advies in de maak was) houden we rekening (zie tabel aan het eind van dit hoofdstuk).

6.1 Route en entree IVKO-leerlingen

De route van de IVKO-leerlingen is onveilig omdat er op grote delen van hun route van het hoofdgebouw op de Plantage Middenlaan naar de noodlokalen geen sociale controle is. Inmiddels is dat verbeterd. Ondanks extra toezicht blijft er echter een blinde vlek bij het bedrijvenstraatje naast het Amstellyceum, net voor de entree van het IVKO. Daar komt het regelmatig tot incidenten.

We raden ten sterkste aan hier maatregelen te treffen. Er zijn ons inziens vier mogelijkheden:

- Handhaving huidige route met verplaatsing entree
- Handhaving huidige route met camerabewaking
- Route via Amstellyceum
- Route via schooltuin

Handhaving huidige route met verplaatsing entree

De huidige entree van het IVKO zou enkele meters verplaatst kunnen worden in de richting van de Mauritskade. De route voert dan door het huidige omheinde 'puntje' met groenvoorzieningen bij de mediatheek. Het voordeel hiervan is dat de leerlingen niet meer in een soort fuik lopen en nog net profiteren van het extra toezicht. Er is dan dus voldoende sociale controle. Het nadeel is de financiële investering en de mogelijke wijziging van het bestemmingsplan. De inbraakveiligheid van de mediatheek blijft wel gewaarborgd door de verplaatsing van het hekwerk.

Handhaving huidige route met camerabewaking

Het onbewaakte deel van de route kan van cameratoezicht worden voorzien. De conciërge van het IVKO kan dan dit onderdeel van de route vanuit zijn kamer overzien.

Per 1 januari 2004 is de vernieuwde Wet Bescherming Persoonsgegevens (WBP) van toepassing. Op voorwaarde dat het voor iedereen duidelijk is ("niet heimelijk"), mag ook in openbaar gebied voortaan camerabewaking worden toegepast.

Voor beide varianten van een gehandhaafde route geldt:

Snoei de groenvoorziening: aan de zijkant van het gebouw van het Amstellyceum. Bij het bedrijvenstraatje is de groenvoorziening niet goed onderhouden.

Er ligt zwerfvuil en de gevel wordt deels aan het zicht onttrokken door struiken. Goed onderhoud van de groenvoorziening vergroot niet alleen het gevoel van veiligheid maar draagt door verbetering van de zichtbaarheid ook daadwerkelijk bij tot de veiligheid.

Entree toegankelijk maken voor hulpdiensten: Maak de poort breder, minimaal 3 meter breed. Om eventueel op een later tijdstip toegangscontrole mogelijk te maken pleiten we voor een poort met vleugels waarvan er één kan worden vastgemaakt, om zo de doorstroom te beperken.

Route via Amstellyceum

Leerlingen van het IVKO gebruiken dezelfde route als de leerlingen van het Amstellyceum; namelijk via het parkeerterrein naar het binnenplein. Van daaruit gaan ze via de kantine naar hun noodlokalen. Het voordeel is dat er op de hele route toezicht is. Het nadeel is echter dat de IVKO-leerlingen dan grotendeels over terrein lopen dat nu nog volledig van de Amstelleerlingen is. Zo kan het gevoel ontstaan dat zij nog meer van hun territorium moeten prijsgeven, hetgeen eventueel weer agressie oproept. Verder zouden de deuren van de kantine moeten worden aangepast om tocht te voorkomen. Het probleem rondom tocht speelt vooral in de winter. Hoe bij deze variant tocht is te voorkomen kan nog nader worden uitgezocht.

Verder moet er bij deze variant een plek worden gezocht voor de fietsenrekken (zie verder hieronder).

Route via schooltuin

Ten westen van het gebouw en het parkeerterrein van het Amstellyceum is de schooltuin gesitueerd. Deze oogt verwaarloosd en wordt nauwelijks gebruikt. De leerlingen van het IVKO zouden via het parkeerterrein van het Amstellyceum verder door de schooltuin naar de noodlokalen kunnen komen. Om dit te realiseren moet de tuin worden opgeknapt en van een breed pad voorzien. Mogelijkerwijze is er nog ruimte om langs deze route fietsenrekken neer te zetten. In deze variant zou de opstelling van de noodlokalen moeten worden aangepast, zodat de leerlingen op een pleintje tussen de noodlokalen uitkomen.

6.2 Fietsen stallen IVKO-leerlingen

Helaas is er geen ruimte voor fietsen van de IVKO-leerlingen in de fietsenrekken van het Amstellyceum. De fietsen moeten een eigen plek hebben. De aanbevelingen rondom fietsenrekken zijn gerelateerd aan de varianten voor de routing.

Handhaving huidige route met verplaatsing entree

De fietsenrekken verplaatsen naar de hoek waar de huidige entree is gesitueerd.

Handhaving huidige route met camerabewaking

De fietsenrekken verplaatsen naar het 'puntje' bij de mediatheek. In de omheining van dit puntje zit een deur, die overdag open kan blijven. Na sluitings-tijd gaat ook deze deur dicht zodat de inbraakveiligheid gewaarborgd blijft. Als het een overkapt fietsenstalling wordt raden we aan voor een uitvoering met rond dak te kiezen³. Dit in verband met opklimrisico; via het fietsenhok op het dak van de mediatheek.

Nota 3 Het dak ziet er uit als een halve cilinder.

Route via Amstellyceum

Omdat de leerlingen hun fiets niet mee kunnen nemen door de kantine naar het terrein van de noodlokalen moet daarvoor plek worden gecreëerd. We stellen voor een deel van de huidige schooltuin daarvoor te bestemmen. Een alternatief is een aantal parkeervakken voor de fietsenrekken te gebruiken.

Route via schooltuin

De schooltuin is groot genoeg om naast een breed pad ruimte te bieden aan fietsenrekken. Wat de gunstigste plek hiervoor is moet nog nader worden onderzocht.

6.3 Gangen achter de noodlokalen

De gangen tussen schoolgebouw en noodlokalen, en tussen hek en noodlokalen is verboden terrein voor leerlingen. De handhaving van dit verbod vormt geen probleem en derhalve bestaat daar ook geen veiligheidsprobleem.

6.4 Sociaal-culturele aandachtspunten

De leerlingen van het IVKO zijn te gast op het Amstellyceum. Ze hebben er les in noodlokalen. Tot ongeveer 2006 zullen de noodlokalen op het schoolpleintje blijven staan. Er zijn een aantal incidenten geweest tussen de twee leerlingstromen: vooral uitschelden maar ook handtastelijkheden en kleine vechtpartijen. Er is dus sprake van een veiligheidsprobleem.

Wie is eigenaar van het probleem? In eerste instantie is de individuele leerlinge probleemeigenaar. Maar eigenlijk zijn dit beide scholen. Om dit probleem op te lossen moeten de schoolteams met elkaar in gesprek komen. Dit is al gebeurd. De docenten hebben kennisgemaakt bij een gezamenlijke borrel en de leerlingen van de leerlingenraden zijn samengekomen. De leerlingen zijn medeverantwoordelijk gemaakt voor het veiligheidsprobleem.

Centraal staat de vraag: hoe kunnen we het veiligheidsprobleem oplossen? Wat kunnen we doen als groep en wat als individu?

Met de door de leerlingenraden geplande en georganiseerde workshops in het begin van dit schooljaar is een mooi begin gemaakt. Een kennismaking met meerder leerlingen kan hierop voortborduren. Onderwerpen kunnen zijn muziek, vrije tijd of school (wat vind je leuk aan jouw school?) Het gaat erom leerlingen te laten delen wat ze gemeenschappelijk hebben.

Leerlingen leren elkaar kennen en ervaren dat de leerlingen van de andere school individuele leerlingen zijn, aardige en minder aardige leerlingen. Hetzelfde geldt ook voor het schoolteam.

In aansluiting op de opening die er al is kunnen meer en verdere stappen volgen.

Leerlingen, die zeggen dat het niet hun probleem is, dat zij niet bij incidenten betrokken zijn, kan men duidelijk maken dat hun school wel een onwenselijk imago verkrijgt als er wordt gescholden en erger.

Als er problemen de kop op steken met verschillende leerlingstromen wordt meestal naar strengere regels gegrepen. Daarna hebben de scholen met een handhavingprobleem te maken. Daarvoor hebben beide scholen duidelijk niet gekozen. We adviseren op de reeds ingeslagen weg door te gaan.

Maak een plannetje over hoe de twee leerlingstromen en de schoolteams elkaar beter kunnen leren kennen. Maak afspraken, zoals bijvoorbeeld om in plaats van te schelden naar elkaar te zwaaien of gedag te zeggen. Tot de herfstvakantie kan een uitprobeerperiode plaatsvinden. Daarna kunnen samen de successen worden bekeken (evalueren) en een vervolgplan voor het hele schooljaar worden gemaakt.

Sociale competentie is een van de kernleerdoelen van het onderwijs. Nu is er een aanleiding voor een leermoment. Leerlingen kunnen er van leren, er beter van worden. Ook kunnen leerlingen leren met mensen (jongeren) van een ander milieu om te gaan. Is het verschil zo groot? Hoe wil ik met het verschil omgaan?

6.5 Conciërges

De conciërges van beide scholen kunnen afspraken maken over hun bevoegdheid naar de leerlingen toe. Hoe meer de leerlingen zich mengen, hoe logischer het is dat de bevoegdheid van de conciërges zich uitstrekt over alle leerlingen. Zo kan de conciërge van het IVKO bevoegdheid krijgen over alle leerlingen bij de noodlokalen en die van het Amstellyceum over alle leerlingen in het gebouw van het Lyceum en op het binnenpleintje. Goede afspraken maken en vervolgens ook duidelijk medelen aan de leerlingen is essentieel voor de cultuuromslag. Een boek met foto's van alle leerlingen kan helpen de leerlingen bij naam aan te spreken.

Verder is structureel overleg aan te bevelen. Veiligheid komt bij dit overleg hoog op de agenda te staan. Zo snel mogelijk zal moeten worden gewerkt aan rechtlijnigheid in het optreden tegenover de leerlingen.

6.6 Overige veiligheidsproblemen

Kantine

Om gedrang in de kantine te voorkomen adviseren we het verschil in pauzetijden te handhaven.

Incidentenregistratie

We bevelen het bijhouden van een degelijke incidentenregistratie aan. Tijdens een Amsterdams pilot project incidentenregistratie voor v.o. scholen in opdracht van de Centrale Stad (DSP-groep 2003) is gebleken dat het systeem zelf niet het allerbelangrijkste is. Waar het om gaat is hoe dit systeem is ingebed in de cultuur en organisatie van de school. Ook is het registreren geen doel, maar een middel. Als het systeem is gevuld met informatie, moet die informatie gebruikt worden om de veiligheid op school daadwerkelijk te vergroten.

Brandveiligheid en -preventie

De afstand tussen de noodlokalen en het gebouw van het Amstellyceum aan de ene kant en het hekwerk aan de andere kant is zodanig dat er een kleine bluseenheid langs kan. Dat geldt echter niet voor de poort naar het pleintje. Maak de poort breder, minimaal 3 meter breed. Om eventueel op een later tijdstip toegangscontrole mogelijk te maken pleiten we voor een poort met vleugels waarvan er één kan worden vastgemaakt, om zo de doorstroom te beperken.

Tijdelijke karakter

Ook al zijn de noodlokalen maar een tijdelijk oplossing voor een bepaalde periode de veiligheid van de leerlingen en het personeel mag daardoor niet in het geding komen. We adviseren ten sterkste ook in deze tijdelijk situatie te investeren en niet uitsluitend te concentreren op de nieuwbouw.

6.7 Overzicht adviezen

In de onderstaande tabel zij de aanbevelingen gerubriceerd naar het soort maatregel. Ook is aangegeven welke maatregelen de scholen inmiddels hebben genomen.

overzicht adviezen gesorteerd naar soort maatregel	reeds gedaan	nog te doen
<i>bouwkundig</i>		
verbreden entree IVKO		X
aanpassen route IVKO-leerlingen		X
fietsenrekken op een betere plek	X	X
kantinedeur van buiten te openen	X	
tafels buiten	X	
snoeien / onderhouden groenvoorziening	X	X
<i>organisatorisch</i>		
structureel overleg conciërges met veiligheid op de agenda		X
fotoboek leerlingen bij beide scholen bekend	X	
extra toezicht op Mauritskade en bedrijvenstraatje	X	
verschil in pauzetijden	X	
incidentenregistratie	X ⁴	X ⁵
<i>sociaal-cultureel</i>		
leerlingen van de twee scholen leren elkaar kennen	X	
het schoolteam van de twee scholen leert elkaar kennen	X	
er worden gezamenlijke activiteiten georganiseerd	X	X
er wordt een uitprobeerperiode afgesproken voor gesprekken		X
deze periode wordt gezamenlijk geëvalueerd		X
<i>elektronisch</i>		
camerabewaking buitenkant entree IVKO (bij betreffende variant)		X
<i>brandpreventief</i>		
entree IVKO verbreden tot 3 meter (vleugel deur)		X
afstand van ongeveer 3 meter tussen noodlokalen en gebouw/hekwerk	X	

Noot 4 Van toepassing voor het IVKO.

Noot 5 Van toepassing voor het Amstellyceum. Inmiddels is het incidentenregistratiesysteem IRIS aangeschaft.

Bijlagen

Bijlage 1 Toetsingscriteria

Sociale veiligheid

Of een situatie sociaal veilig is, kan door een veelvoud van factoren worden veroorzaakt. Van der Voordt en Van Wegen hebben deze factoren uitgebreid geanalyseerd in hun proefschrift 'Sociale veiligheid en gebouwde omgeving' uit 1991. De criteria die in dit proefschrift zijn opgesteld, zijn door de DSP-groep bewerkt tot een viertal aspecten die van invloed zijn op de sociale veiligheid. Ze worden hieronder kort toegelicht.

- **Zichtbaarheid**
Gebruikers van een gebied moeten een gebied kunnen overzien en het gevoel hebben dat anderen hen kunnen zien. Goede verlichting en lange zichtlijnen zijn noodzakelijk.
- **Toegankelijkheid**
Een duidelijke 'routing' met goede oriëntatiemogelijkheden is belangrijk voor een positieve beleving. Een gebied moet voor zijn gebruikers goed toegankelijk zijn, terwijl het waar nodig afgesloten moet kunnen worden.
- **Attractiviteit**
Een ruimte met allerlei voorzieningen, met plezierige materialen en kleuren en met een prettige verlichting en waar bovendien alles heel en schoon is, draagt bij aan een veilig gevoel van de gebruikers.
- **Zonering**
Zowel voor bezoekers als voor beheerders dient duidelijk te zijn welke status een gebied heeft (privé, semi-privé, semi-openbaar of openbaar) en welke functie een locatie heeft. Bij semi-openbare gebieden is dit vaak niet het geval en zulke gebieden moeten dan ook vermeden worden.

Bijlage 2 Lijst geïnterviewden

- Desirée Carpay (conrector IVKO),
- Dick van Asperen (rector Amstellyceum),
- Frans Oudshoorn (conciërge IVKO),
- Hein Luchtenberg (conciërge Amstellyceum),
- Abelati Haddadi (conciërge Amstellyceum),
- Joyce Lapar (eigenaar kantine Amstellyceum),
- Bashir (scholier IVKO, MAVO 4 eindexamen),
- Ron van Grieken (beheerder incidentenregistratie, IVKO)
- Lia Drupsteen (beheerder incidentenregistratie, Amstellyceum)
- Elleke Hennis (leerlingenraad IVKO)
- Zeieneb Ait Loachir (leerlingenraad Amstellyceum)

Bijlage 3 Schets huidige situatie

